

Seat No. : _____

MQ-141

March-2019

M.A., Sem.-IV

512 : Economics (A : Labour Economics) (New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) આર્થિક સુધારણા તથા વૈશ્વિકરણની શ્રમિક પરની અસરો તપાસો. 14

અથવા

શ્રમની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો અને ભારતમાં શ્રમનાં પ્રશ્નો સમજાવો.

- (B) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર) 4

- (1) શ્રમના અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો.
- (2) શ્રમના અર્થશાસ્ત્રનો વ્યાપ જણાવો.
- (3) શ્રમની વ્યાખ્યા આપો.
- (4) શ્રમના પ્રશ્નોમાં વધારો થવાનાં કારણો જણાવો.
- (5) શ્રમબજાર અને વસ્તુબજાર વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- (6) શ્રમનું મહત્ત્વ શું છે ?

2. (A) દ્વિતીય રાષ્ટ્રીય શ્રમ આયોગની ભલામણો વિસ્તારથી ચર્ચો. 14

અથવા

શું તમે માનો છોકે શ્રમબજારની પરિવર્તનશીલતા અત્યારના સમયમાં જરૂરી છે ? શા માટે ?

- (B) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર) 4

- (1) શ્રમના સ્થળાંતરનું સ્વરૂપ શું છે ?
- (2) સ્થળાંતરની અસરો કઈ છે ?
- (3) રેશનલાઈઝેશન એટલે શું ?
- (4) શ્રમની ગેરહાજરીની વ્યાખ્યા આપો.
- (5) શ્રમના Turnover ની વ્યાખ્યા આપો.
- (6) શ્રમના turnover ને માપવાની કોર્મ્યુલા લખો.

3. (A) વેતન તફાવત ઉપર નિબંધ લખો. 14

અથવા

વેતન નિર્ધારણનો સીમાંત ઉત્પાદતાના સિદ્ધાંતોનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

(B) એક કે બે લીટીમાં લખો : (ગમે તે ત્રણ) 3

- (1) વેતનનો લોખંડી કાયદો જણાવો.
- (2) ન્યૂનતમ વેતનની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) જીવન ધોરણ વેતનની વ્યાખ્યા આપો.
- (4) 'Wage Fund' સિદ્ધાંત શું છે ?
- (5) Residual claimant વેતનનો સિદ્ધાંત શું છે ?

4. (A) સામૂહિક સોદાશક્તિનો અર્થ, સ્વરૂપ અને ઉદ્દેશોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ભારતમાં શ્રમની ભાગીદારીનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

(B) એક કે બે લીટીમાં લખો : (ગમે તે ત્રણ) 3

- (1) શ્રમની સંચાલનની ભાગીદારીનાં કયા Models છે ?
- (2) શ્રમિકોની ભાગીદારીની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) સામૂહિક સોદાશક્તિ એટલે શું ?
- (4) સામૂહિક સોદાશક્તિમાં યુનિયનના કયા ઉદ્દેશો છે ?
- (5) સામૂહિક સોદાશક્તિમાં યુનિયનના ઉદ્દેશોના નિર્ણાયક પરિબલો જણાવો.

Seat No. : _____

MQ-141

March-2019

M.A., Sem.-IV

512 : Economics

(A : Labour Economics)

(New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Discuss the impact of economic reforms and globalization on labour. 14

OR

Explain the characteristics of labour and also discuss labour problems in India.

- (B) Write in **one** or **two** lines : (any **Four**) 4

- (1) Define labour economics.
- (2) What is scope of labour economics ?
- (3) Define labour.
- (4) Specify the factors giving rise to labour problems.
- (5) Differentiate between labour market and commodity market.
- (6) What is the significance of labour ?

2. (A) Discuss the recommendations of second National Commission on labour. 14

OR

Do you think that labour market flexibility is necessary in present time ? Why ?

- (B) Write in **one** or **two** lines : (any **Four**) 4

- (1) What is the nature of labourers' migration ?
- (2) What is the effect of migration ?
- (3) Define rationalisation.
- (4) Give definition of labourers' absenteeism.
- (5) Specify the term labour turnover.
- (6) Write the formula for measuring labour turnover.

3. (A) Write an essay on 'Wage Differential'. 14

OR

Critically evaluate the marginal productivity theory of wage determination.

- (B) Write in **one** or **two** lines : (any **Three**) 3

- (1) State Iron Law of wages.
- (2) Define Minimum wage.
- (3) Define Living wage.
- (4) What is wage fund theory ?
- (5) What is Residual claimant theory of wages ?

4. (A) Discuss the meaning, nature and objectives of collective bargaining. 14

OR

Critically evaluate the workers participation in India.

- (B) Write in **one** or **two** lines : (any **Three**) 3

- (1) What are the different models of workers participation ?
  - (2) Define Workers' participation.
  - (3) What do you mean by collective bargaining ?
  - (4) What are the objectives of unions in collective bargaining ?
  - (5) Specify the determinants of unions' goals in collective bargaining.
-

MQ-141

March-2019

M.A., Sem.-IV

512 : Economics

(B : Econometrics Methods)

(New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) દ્વિચલીય સુરેખ નિયતસંબંધ મોડેલ $y = \alpha + \beta x + u$ નું શ્રેણિક સ્વરૂપ દર્શાવો. દ્વિચલીય સુરેખ નિયતસંબંધ મોડેલ $y = \alpha + \beta x + u$ માં ત્રુટિપદ u નો સમાવેશ કયા કારણોસર કરવામાં આવે છે ? ચર્ચો. 14

અથવા

- (1) નીચેમાં દર્શાવેલ માહિતી માટે દ્વિચલીય નિયતસંબંધ મોડેલ $y = \alpha + \beta x + u$ નો ઉપયોગ કરી ન્યૂનતમ વર્ગ આગણકો પ્રાપ્ત કરો : 7

x	2	3	5	4	11	5
y	20	25	34	30	40	31

- (2) ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિની ધારણાઓ. 7
- (B) (1) અર્થમિતિશાસ્ત્રની કોઈપણ એક વ્યાખ્યા લખો. 4
- (2) ત્રુટી પદની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) સુરેખતા એટલે શું ?
- (4) BLUE નું પૂર્ણ સ્વરૂપ જણાવો.
2. (A) બહુવિધસમરેખતાની ન્યૂનતમવર્ગ આગણકોના ગુણધર્મો પર થતી અસરોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) સ્વસહસંબંધની અસ્તિત્વ પરીક્ષણ માટેની કોઈપણ બે પદ્ધતિઓ 7
- (2) વિષમ વિચારણાની અસરો 7
- (B) (1) બહુવિધસમરેખતાનો અર્થ જણાવો. 'ઊંચી' અને 'સંપૂર્ણ' 4
- (2) સ્વસહસંબંધ એટલે શું ?
- (3) વિષમ વિચારણાની વ્યાખ્યા આપો.
- (4) વિષમ વિચારણાના અસ્તિત્વ પરીક્ષણ માટેની કોઈપણ બે પદ્ધતિઓ જણાવો.

3. (A) ડમી ચલરાશિનો અર્થ જણાવી અર્થમિતિશાસ્ત્રમાં ડમી ચલરાશિનો ઉપયોગ ઉદાહરણની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) એન્જલ-ગ્રેન્જર પરીક્ષણ 7
- (2) વેક્ટર ઓટો રીગ્રેસીવ (VAR) મોડેલ 7
- (B) (1) યદચ્છ ચાલ (Random walk) નમૂનો એટલે શું ? 3
- (2) એકીકરણની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) ARIMA નું પૂર્ણ સ્વરૂપ જણાવો.
4. (A) યુગપત સમીકરણ નમૂનો તેની ધારણાઓ અને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 14

અથવા

દ્વિ-સ્તરીય ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિ તેની ધારણાઓ સહિત વિગતે સમજાવો.

- (B) (1) અસંગતતાની ધારણા એટલે શું ? 3
- (2) પુનરાવર્તિત પદ્ધતિ ટૂંકમાં જણાવો.
- (3) ન્યૂનતમ વર્ગ અને અપ્રત્યક્ષ ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવો.

MQ-141

March-2019

M.A., Sem.-IV

512 : Economics

(B : Econometrics Methods)

(New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Indicate Matrix form of bivariate linear regression model $y = \alpha + \beta x + u$. What are the reasons for inclusion of the error term 'u' in the bivariate linear regression model $y = \alpha + \beta x + u$? Discuss. 14

OR

- (1) Using following information obtain the least square estimates for bivariate linear regression model $y = \alpha + \beta x + u$. 7

x	2	3	5	4	11	5
y	20	25	34	30	40	31

- (2) Assumptions of least square method. 7
- (B) (1) Write any one definition of econometrics. 4
- (2) Give definition of error term.
- (3) What is linearity?
- (4) State full form of BLUE.
2. (A) Discuss the effects of multicollinearity on the properties of the least square estimators. 14

OR

Write a Short note :

- (1) Any two detection methods for existence of autocorrelation.
- (2) Effects of heteroscedasticity.
- (B) (1) State the meaning of 'perfect' and 'high' multicollinearity. 4
- (2) What is autocorrelation?
- (3) Give definition of heteroscedasticity.
- (4) Mention any two detection methods for existence of heteroscedasticity.

3. (A) Give meaning of dummy variable and explain use of dummy variable in econometrics using examples. 14

OR

Write Short Note :

- (1) Engel-Granger Test
  - (2) Vector Auto Regressive (VAR) Model
- (B) (1) What is random walk model ? 3
- (2) Give definition of co-integration.
  - (3) State full form of ARIMA.

4. (A) Explain simultaneous equation model with its assumptions and example. 14

OR

Explain in detail Two Stage Least Square (2LS) method with its assumptions.

- (B) (1) What is inconsistency assumption ? 3
- (2) Briefly indicate recursive method.
  - (3) Describe difference between least square and indirect least square method.

Seat No. : _____

MQ-141

March-2019

M.A., Sem.-IV

512 : Economics

(C : Economics Essays)

(External Students Only)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : બંને પ્રશ્નોના ગુણ સરખાં છે.

1. બજારતંત્રની લાક્ષણિકતાઓ, ભૂમિકા અને તેની વાસ્તવિક નિષ્ફળતાઓ

અથવા

આર્થિક વિકાસ, આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક પ્રગતિના ખ્યાલોને સમજાવી, આર્થિક વિકાસના પ્રશિષ્ટ અને આધુનિક મોડેલને સમજાવો.

અથવા

વપરાશ વિધેય એટલે શું ? વપરાશ વિધેયનો પ્રો. કેઈન્સનો ખ્યાલ જણાવી, તેની મિલ્ટન ફ્રિડમેન સાથે તુલના કરીને સમજાવો.

2. નાણું એટલે શું ? નાણાં પરિમાણના વિનિમયનો સિદ્ધાંત અને કાયમી આવકનો ખ્યાલ સમજાવો.

અથવા

ગ્રાહકના અધિકસંતોષના વિવિધ ખ્યાલો જણાવી, તે સાબિત કરો કે ગ્રાહક હંમેશા બજારમાં સર્વોપરી હોય છે.

અથવા

વૈશ્વિકરણ, ઉદારીકરણ અને ખાનગીકરણનો અર્થ સમજાવી, વૈશ્વિકરણ, ઉદારીકરણ અને ખાનગીકરણની નીતિની ટીકાત્મક સમજૂતી આપો.

Seat No. : _____

MQ-141

March-2019

M.A., Sem.-IV

512 : Economics
(C : Economics Essays)
(External Students Only)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 100

Note : Each question carry **equal** marks.

1. Characteristics, role and realistic failures of market.

OR

Explain the concepts of economic development, economic growth and economic progress. Discuss the classical and modern models of economic development.

OR

What is consumption function ? Mention the Keynesian concept of consumption function and compare with the Milton Friedman's theory.

2. What is money ? Explain the equation of exchange and permanent income as quantity theory of money.

OR

Explain the various concepts of consumer surplus and prove that consumer is always superior in the market.

OR

Explain the meaning of globalisation, liberalization and privatization. Critically explain the globalization, liberalization and privatization policies.

_____

